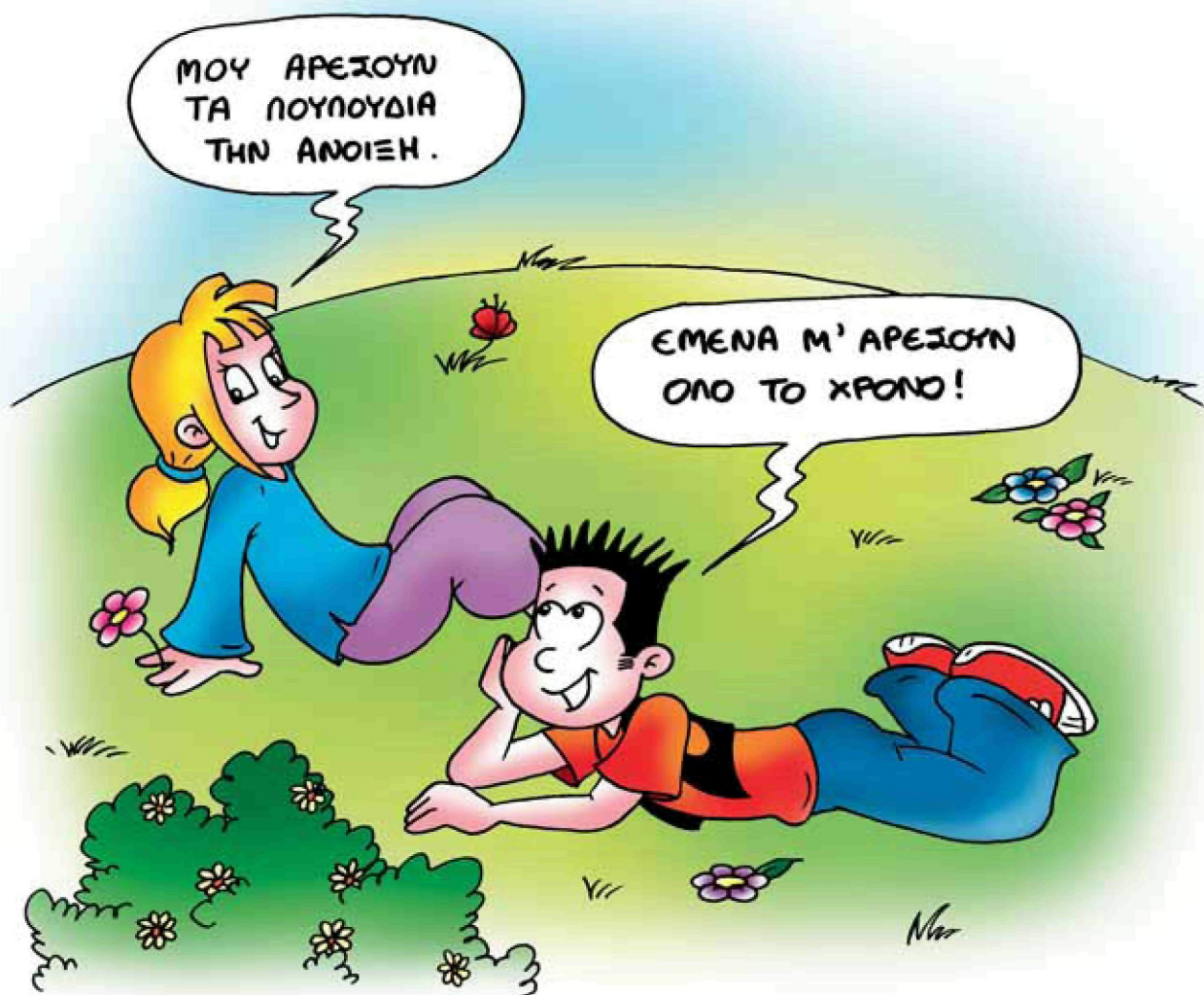
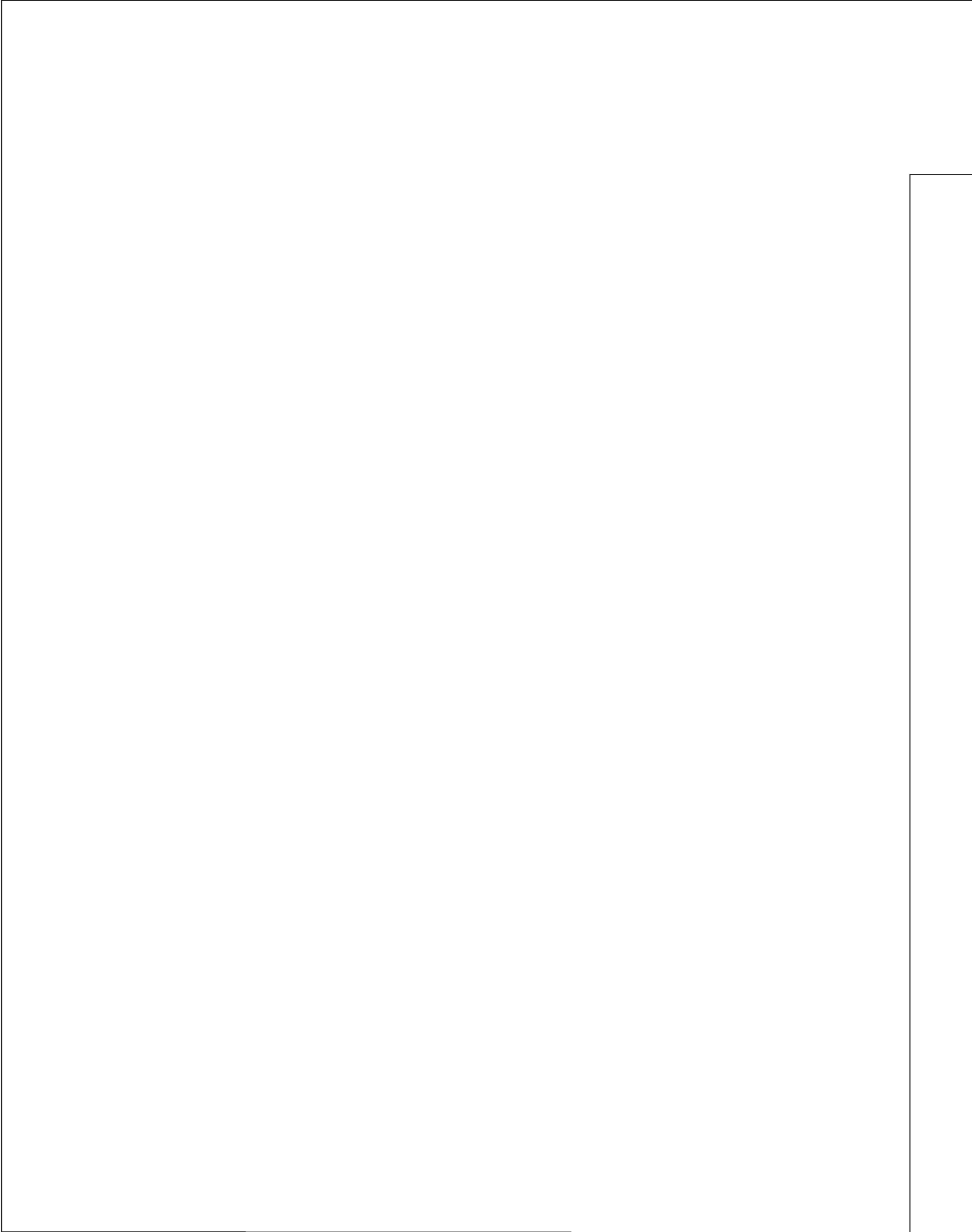

ΟΡΡΙΣΤΙΚΟ ΚΟ ΑΡΘΡΟ

A

Το **ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ** (ο, η, το):

το βάζουμε με κάτι **ΓΝΩΣΤΟ** σε αυτόν που μιλάει και σε αυτόν που ακούει.

Βάζουμε το **ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ**, όταν:

- μιλάμε για ένα πρόσωπο ή πράγμα που γνωρίζουμε, οπότε συνεννοούμαστε χωρίς να χρειάζεται διευκρίνιση.

Πήρε τηλέφωνο ο Πέτρος.

Θα έρθει η γιαγιά.

Η τηλεόραση χάλασε.

- μιλάμε για κάτι που βρίσκεται μπροστά μας και το αντιλαμβανόμαστε.

Γιατί γαβγίζει ο σκύλος;

Γιατί σταμάτησε το φορτηγό;

Κλείνεις λίγο την πόρτα;

- έχει γίνει λόγος για κάτι πριν, οπότε ξέρουμε για ποιο πράγμα μιλάμε.

Πήρα ένα μπλουζάκι και μία φούστα, και χάρισα το μπλουζάκι στην αδερφή μου.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας φτωχός. Πηγαίνει ο φτωχός στο βασιλιά...

- μιλάμε για κάτι συγκεκριμένο και μοναδικό, που το γνωρίζουν όλοι οι άνθρωποι.

Ο ήλιος φωτίζει τη γη και το φεγγάρι.

Ο χειμώνας στην πατρίδα μου είναι πολύ βαρύς.

Ο Ιούλιος είναι ο πιο ζεστός μήνας του χρόνου.

Οι αρχαίοι νόμιζαν ότι ο Όλυμπος κατοικείται από θεούς.

Όλοι ξέρουν ποιος ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος.

Ο Θεός αγαπάει όλους τους ανθρώπους.

Περιμέναμε με χαρά τα Χριστούγεννα.

Η ΔΕΗ μάς έστειλε πολύ μεγάλο λογαριασμό αυτή τη φορά.

Δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα από τον πόλεμο.

- μιλάμε για κάτι γενικά (συνήθως πρόκειται για ένα σύνολο όμοιων πραγμάτων ή για έναν εκπρόσωπό τους). Και αυτό βέβαια είναι κάτι που γνωρίζουν όλοι.

Απ' όλα τα πουλιά μού αρέσει ο παπαγάλος.

Το Μάιο είναι η γιορτή της μητέρας.

Η μουσική είναι όμορφη τέχνη.

Η φάλαινα είναι το μεγαλύτερο ζώο της θάλασσας.

Τα γαϊδούρια είναι υπομονετικά ζώα.

Τα παιδιά χρειάζονται αγάπη και φροντίδα.

Επίσης συναντάμε το **ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ**:

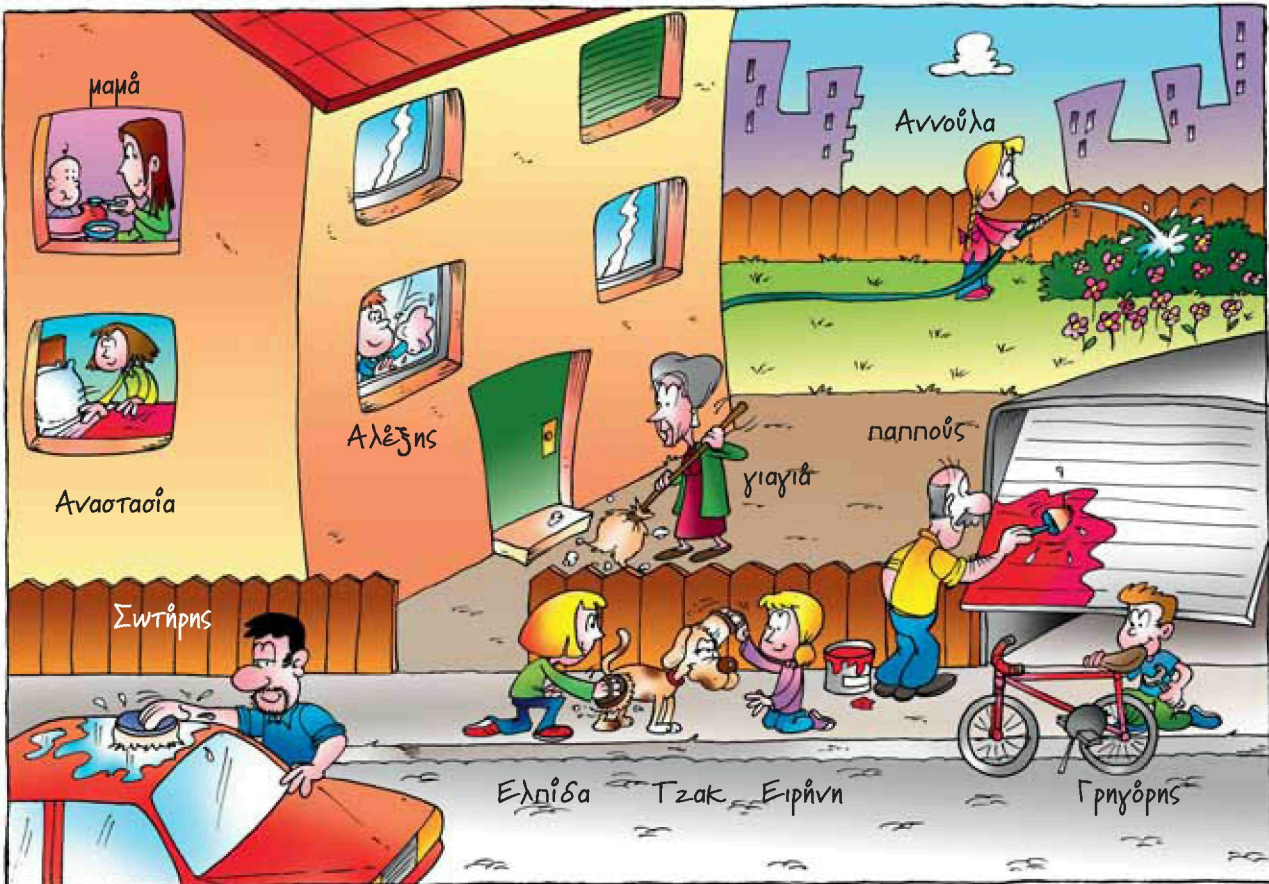
- με κύρια ονόματα όταν αυτά πηγαίνουν με το ρήμα *είμαι*.
Είμαι η Πηνελόπη και αυτός είναι ο γιος μου, ο Τηλέμαχος.
– Ποια είναι η μεγαλύτερη πόλη της Γαλλίας; – (Είναι) το Παρίσι.
- με αντωνυμίες.
όλοι οι άνθρωποι
αυτός ο κύριος, εκείνη η πολυκατοικία
ο ίδιος ο βασιλιάς, θα έρθω η ίδια
αυτά τα οποία άκουσα
Σου το λέω εγώ, ο Καραγκιόζης.
Σκέφτεται μόνο τον εαυτό του.
- στον υπερθετικό βαθμό των επιθέτων.
Ο καλύτερος πιανίστας του κόσμου θα παίξει αύριο στην πόλη μας.
Το τρίτο βιβλίο είναι το πιο ενδιαφέρον.
- με διάφορες λέξεις ή προτάσεις, για να γίνουν ουσιαστικά (κυρίως το ουδέτερο άρθρο).
Κανείς δεν ξέρει το πώς και το γιατί.
Το να ζεις στην πόλη δεν είναι πάντα εύκολο.
Το τι έγινε δε λέγεται.
Το ότι σηκώθηκε για να καθίσει η γριούλα δείχνει ότι είναι ευγενικός.
Έχεις δει το «Ο αυτοκράτορας έχει κέφια»;
Πάμε να του πούμε το «καλώς όρισες».
Το «σκέφτομαι» είναι ρήμα.
Στα γενέθλια του αδερφού μου έγινε το έλα να δεις.
Το ξέρουν οι πάντες.
- σε εκφράσεις που σημαίνουν ποσότητα.
Κάνει δύο ευρώ το κιλό.
Γυμνάζεται δύο φορές την εβδομάδα.
Πληρώνεται 800 ευρώ το μήνα.
Έφαγε μόνος του το ένα τρίτο της τούρτας.
- σε εκφράσεις που σημαίνουν χρόνο, όταν προσδιορίζουμε κάποιο συγκεκριμένο κομμάτι του χρόνου.
το 1999, την περασμένη εβδομάδα, τον επόμενο μήνα, τα καλοκαίρια, στις οχτώ το βράδυ, στις 30 Δεκεμβρίου.

- όταν δίνουμε μια εξήγηση ή μια επιπλέον πληροφορία για ένα όνομα (δηλ. σε επεξηγήσεις και παραδείσεις).
 - Ο Παπαδόπουλος ο υπουργός ή ο Παπαδόπουλος ο μουσικός;
 - Τι λες καλέ; Ο Μίλτος ο Παπαδόπουλος, ο φίλος μου!
 - Ο Φίλιππος ο Δεύτερος ήταν ο πατέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
 - Ήρθε ο Γιώργος ο Παυλίδης και η Αλίκη η Πετρουλάκη.
 - σε διάφορες στερεότυπες εκφράσεις.
 - Θα σου τα πω όλα με το νι και με το σίγμα.
 - Οι μαθητές διαφωνούσαν με τους καθηγητές, γιατί οι μεν ήθελαν να πάνε εκδρομή, ενώ οι δε ήθελαν να γίνει κανονικά το μάθημα.
 - Στη χτεσινή γιορτή φάγαμε του κόσμου τις λιχουδιές.
 - με τις λέξεις **ΣΑΝ** και **ΟΠΩΣ**, μόνο όταν συνοδεύονται από αιτιατική το σαν (σαν τον...) και από ονομαστική το όπως (όπως ο...).
- Με αυτά τα ρούχα που φόρεσε είναι λίγο σαν το Σαρλό.
Είναι τρομερός μίμος. Μιλάει ακριβώς όπως ο πρωθυπουργός.
- για έμφαση.

1. Σάββατο πρωί...

...και όλοι στο σπίτι είναι απασχολημένοι. Τι κάνει ο καθένας;

1. Η Αναστασία στρώνει
2. Η μαμά ταιΐζει
3. Ο κύριος Σωτήρης πλένει
4. Ο Αλέξης καθαρίζει
5. Η Αννούλα ποτίζει
6. Ο παππούς βάφει
7. Η γιαγιά σκουπίζει
8. Ο Γρηγόρης επισκευάζει
9. Η Ελπίδα και η Ειρήνη χτενίζουν

2. Η νυχτερινή περιπέτεια του κυρίου Ξάγρυνου

Βάλε τα σκίτσα στη σωστή σειρά και πες τι έπαθε ο κύριος Ξάγρυνος χτες το βράδυ.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

α. ανάβει

.....

✓ β. ακούει έναν
παράξενο θόρυβο

γ. επιστρέφει

σ.....

δ. ανοίγει

.....

ε. βλέπει
πάνω σ.....

στ. μαλώνει

.....

ζ. παίρνει

.....

η. πηγαίνει

σ.....

οριστικό άρθρο για γνωστές έννοιες

3. Αινίγματα, αινίγματα...

✓ Ψηλός ψηλός καλόγερος και κόκαλα δεν έχει. Τι είναι; Ο καπνός.....

1. Μικρή μικρή νοικοκυρά μεγάλες πίτες κάνει. Τι είναι;

2. Έχω ένα βαρελάκι κι έχει δυο λογιών κρασάκι: το ένα έχει μάλαμα¹, το άλλο έχει ασήμι.

Τι είναι;

3. Ανοίγω το σπιτάκι μου και κλέφτη βρίσκω μέσα. Τι είναι;

4. Έχω μάνα κόκκινη κι εγώ γεννιέμαι μαύρος. Φτερά δεν έχω, μα πετώ, τα σύννεφα για να 'βρω.

Τι είναι;

5. Από πάνω σαν τηγάνι, από κάτω σαν βαμβάκι κι από πίσω σαν ψαλίδι. Τι είναι;

.....

ΠΡΟΣΕΞΕ!

Η **ερώτηση** στο αίνιγμα έχει **σπάνια** οριστικό άρθρο.

Η **απάντηση** στο αίνιγμα έχει **πάντα** οριστικό άρθρο.

1. το μάλαμα: χρυσάφι.

4. Ας τα ξεμπλέξουμε!

✓ Ποιος είναι ο αδερφός του γιου του παππού σου; Ο θείος μου.

1. Ποιος είναι ο θείος του γιου του θείου σου;
2. Ποια είναι η ανιψιά του πατέρα της αδερφής σου;
3. Ποιος είναι ο άντρας της γιαγιάς της ξαδέρφης σου;
4. Ποια είναι η μητέρα του θείου της αδελφής σου;
5. Ποιο είναι το εγγόνι της μητέρας του πατέρα σου;

5. Πες λίγα πράγματα για τον εαυτό σου!

1. Ποιο είναι το αγαπημένο σου φαγητό;
2. Πότε έχεις τα γενέθλιά σου;
3. Ποια χρονιά γεννήθηκες;
4. Με ποιον κάδεσαι δίπλα στο θρανίο;
5. Πότε έκοψες τα μαλλιά σου τελευταία φορά;
6. Ποιοι μένουν στο σπίτι σου;
7. Ποιος είναι ο καλύτερος φίλος σου;
8. Ποια εποχή σου αρέσει περισσότερο;

γενική κατηγορία: φυτά

6. Πού είναι τα λάθη;

Ο Γιαννάκης πηγαίνει στη β' δημοτικού και πρέπει για αύριο να απαντήσει σε αυτές τις ερωτήσεις. Επειδή τα έκανε θάλασσα στις απαντήσεις που έγραψε, μπορείς να τον βοηθήσεις να διορθώσει τα λάθη του;

1. Ποιο δέντρο βγάζει λεμόνια;	Η λεμόνια.
2. Από ποιο δέντρο παίρνουμε τα κάστανα;	Από καστανιά.
3. Ποιο δέντρο μάς δίνει μήλα;	Μηλιά.
4. Ποιο δέντρο έχει αχλαδιά;	Έχει αχλαδιά.
5. Ποιο δέντρο κάνει πορτοκάλια;	Από πορτοκαλιά.
6. Από πού παίρνουμε τα κεράσια;	Από την κεράσια.

7. Εσύ ξέρεις από πού παίρνουμε...

1. τα καρύδια; Από την
2. τα αμύγδαλα;
3. τα φιστίκια;
4. τα σύκα;
5. τα ρόδια;
6. τις φράουλες;
7. και τα... ακτινίδια;

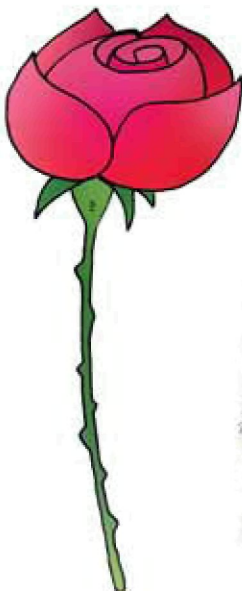

8. Αυτό το ξέρεις;

Μπορείς να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν; Αν δυσκολεύεσαι, κοίταξε τις λέξεις που δίνονται και διάλεξε το σωστό. ΠΡΟΣΟΧΗ! Υπάρχουν και μερικές λέξεις που δεν μπαίνουν καθόλου στις απαντήσεις.

- αχινός • χταπόδι • αλογόμυγα • αράχνη • καμηλοπάρδαλη • καμήλα • σκαντζόχοιρος
- καλαμαράκι • αρκουδάκι • πιγκουίνος • μπαμπούινος • καγκουρό • σαλιγκάρι • λαγός
- χελώνα • σουπιά • φώκια • κότα • χήνα • πέρδικα

1. Ποιο θαλάσσιο ζώο έχει οχτώ πόδια;
2. Ποιο ζώο έχει οχτώ πόδια;
3. Ποιο έντομο έχει 4000 μάτια;
4. Ποιο ζώο ζει στις παγωμένες θάλασσες;
5. Ποιο ζώο έχει μία ή δύο καμπούρες;
6. Ποιο ζώο του δάσους λατρεύουν τα μαυρά;
7. Ποιο ζώο βάζει το μαυρό του στην τσέπη;
8. Βρες δύο ζώα που, όπου πηγαίνουν, κουβαλάνε και το σπίτι τους.
.....
9. Βρες δύο ζώα που έχουν φτερά, αλλά δεν πετάνε στον ουρανό.
.....
10. Ποιο ζώο της στεριάς έχει αγκάθια;
11. Ποιο θαλάσσιο ζώο έχει αγκάθια που, αν τα πατήσεις, πονάς;
12. Βρες δύο θαλάσσια ζώα που τα τρώμε και δεν έχουν αγκάθια.
.....

Και... ποιο
λουλούδι
έχει αγκάθια;

χήνα

σκαντζόχοιρος

αχινός

φώκια

9. Πες ποια είναι τα αγαπημένα σου!

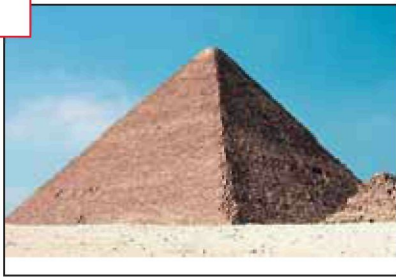
✓ Μου αρέσει το παγωτό σοκολάτα, αλλά το αγαπημένο μου παγωτό είναι η γρανίτα λεμόνι.

1. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου φαγητό είναι
2. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου ζώο είναι
3. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου λουλούδι είναι
4. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου χρώμα είναι
5. Μου αρέσ..... , αλλά η αγαπημένη μου εκπομπή στην τηλεόραση είναι
6. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου μάθημα είναι
7. Μου αρέσ..... , αλλά η αγαπημένη μου μουσική είναι
8. Μου αρέσ..... , αλλά ο αγαπημένος μου τραγουδιστής (τραγουδίστρια) είναι
9. Μου αρέσ..... , αλλά το αγαπημένο μου συγκρότημα είναι
10. Μου άρεσε αυτή η άσκηση, αλλά προτιμώ χίλιες φορές

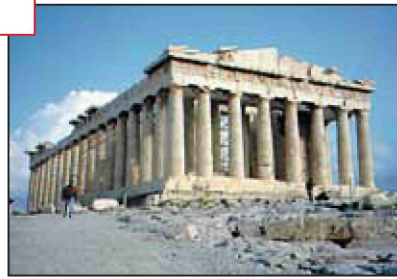

Ό,τι μου αρέσει έχει πάντα άρθρο.
Και το αγαπημένο μου έχει πάντα άρθρο.

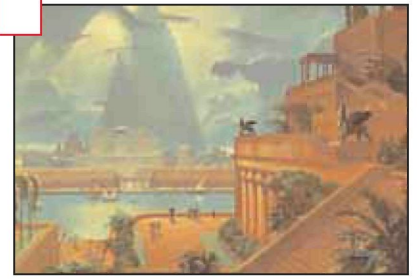
10. Ξέρεις ποια είναι τα 7 θαύματα του αρχαίου κόσμου;

Πυραμίδα του Χέοπα

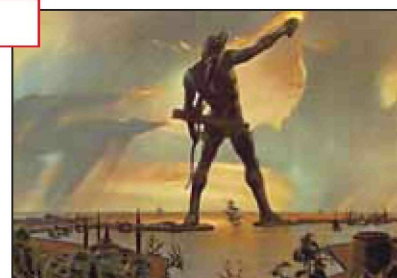
Παρθενώνας

Κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας

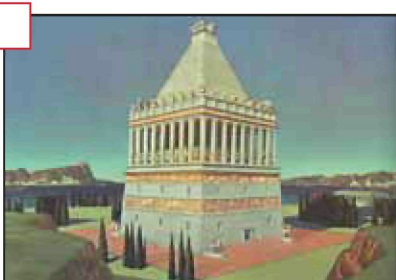
Ναός της Αρτέμιδος στην Έφεσο

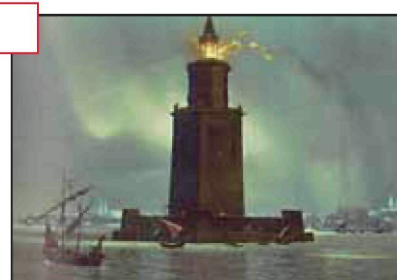
Κολοσσός της Ρόδου

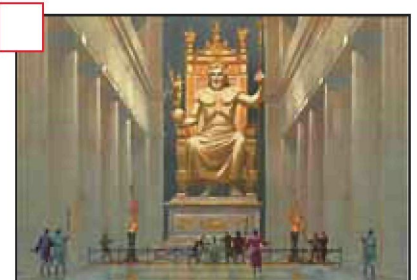
Κολοσσαίο της Ρώμης

Μαυσωλείο της Αλικαρνασσού

Φάρος της Αλεξάνδρειας

Άγαλμα του Δία στην Ολυμπία

Τρία κτίσματα από αυτά που βλέπεις στις εικόνες δεν ανήκουν στα 7 θαύματα του κόσμου. Γράψε ποια είναι τα σωστά.

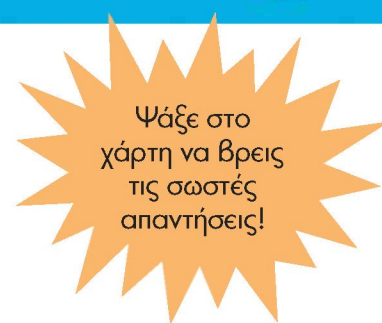
1. Η Πυραμίδα του Χέοπα
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Πύργος της Πίζας

11. Πώς τα πάμε από Γεωγραφία; Ξέρεις:

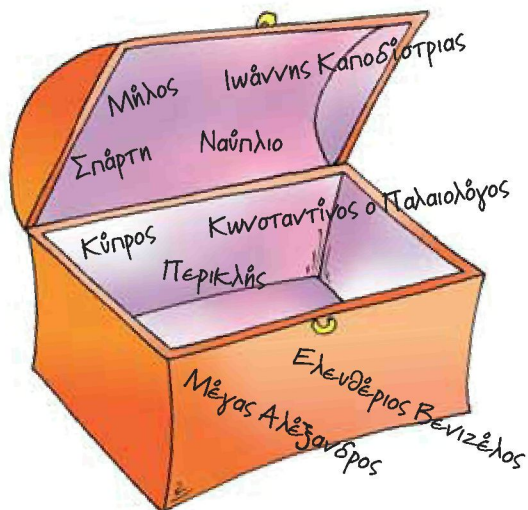
1. Ποιο είναι το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας;
.....
2. Ποιο είναι το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας;
.....
3. Ποιο είναι το μεγαλύτερο ποτάμι της Ελλάδας;
.....
4. Ποια είναι η δεύτερη μεγάλη πόλη στην Ελλάδα;
.....
5. Πού είναι ο Μιστράς;
.....
6. Πού είναι η Κνωσός;
.....
7. Πού είναι τα Μετέωρα;
.....
8. Πού είναι το Άγιο Όρος;
.....

12. Και πώς τα πάμε από Ελληνική Ιστορία;

Ψάξε στο μπαούλο να βρεις τις σωστές απαντήσεις.

1. Σε ποιο νησί βρέθηκε ένα πολύ γνωστό άγαλμα της θεάς Αφροδίτης;
.....
2. Ποιον μεγάλο πολιτικό της Αρχαίας Αθήνας γνωρίζετε, την εποχή που χτίστηκε ο Παρθενώνας;
.....
3. Ποιος ήταν ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου;
.....
4. Ποια ήταν η πρωτεύουσα της Ελλάδας πριν την Αθήνα;
.....
5. Ποιος πολιτικός του 20ού αιώνα έδωσε το όνομά του στο αεροδρόμιο της Αθήνας;
.....

13. Και τώρα η σειρά σου!

Συμπλήρωσε τις πληροφορίες.

1. Το ψηλότερο βουνό της πατρίδας μου είναι
2. Η μεγαλύτερη πόλη στη χώρα μου είναι
3. Ο πιο γνωστός πολιτικός στη χώρα μου είναι
4. Ένας γνωστός λογοτέχνης (ποιητής ή συγγραφέας) στη χώρα μου είναι
5. Ένα κτίριο που μου αρέσει στην πατρίδα μου είναι

14. Μήπως ξέρεις...

Στο πλαίσιο θα βρεις τα πλήρη ονόματα. Εσύ γράψε τα αρχικά με τα οποία είναι γνωστές αυτές οι υπηρεσίες.

- ✓ ...ποιος οργανισμός φροντίζει να βρουν δουλειά οι άνεργοι; → Ο ΟΑΕΔ.
1. ...κάποιο μεγάλο ασφαλιστικό ίδρυμα;
 2. ...ποιος μας δίνει το ηλεκτρικό ρεύμα;
 3. ...ποια είναι η κρατική εταιρεία για το τηλέφωνο;
 4. ...ποιος οργανισμός έχει τα τρένα στην Ελλάδα;
 5. ...ποιος οργανισμός έχει τα λεωφορεία που ταξιδεύουν από πόλη σε πόλη;

- Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος • Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού • Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
- Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού • Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων

οριστικό άρθρο και αντωνυμίες

15. Κάτι λείπει!...

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με μία ή περισσότερες λέξεις.

1. Όλοι ξέρουν ότι δε λέω ψέματα.
2. Αυτή μου έδωσε μία καραμέλα.
3. Σκέφτεται μόνο εαυτό του.
4. Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι μου.
5. Εκείνο που είχα δει στο μαγαζί, μου άρεσε πάρα πολύ.
6. Μου το είπε
7. Σου μιλάω εγώ

16. Συμπλήρωσε τις προτάσεις.

Θα χρειαστείς επίθετα στον υπερθετικό βαθμό.

1. Ο καρχαρίας είναι μεγάλος, αλλά ζώο της θάλασσας είναι η φάλαινα.
2. Με την Ολυμπία κάνουμε καλή παρέα, αλλά φίλη μου είναι η Δάφνη.
3. Νόστιμο φαγητό ο αρακάς, αλλά φαγητό είναι η μακαρονάδα.
4. Δε μου αρέσει να πλένω πιάτα, αλλά δουλειά για μένα είναι να σφουγγαρίζω.
5. Όλα τα παιδιά κάνουν ωραία γράμματα, αλλά τα κάνει η Σοφία.
6. Ο διπλανός φούρνος έχει νόστιμες τυρόπιτες, αλλά τις έχει ο φούρνος απέναντι από το σχολείο.
7. Το μάθημα των ελληνικών είναι συνήθως ευχάριστο, αλλά ώρα του σχολείου είναι το διάλειμμα.

ουσιαστικοποίηση με οριστικό άρθρο

- Σηκώθηκε για να δώσει τη θέση του σε μια γριούλα. (κύρια πρόταση)
- Είδα ότι σηκώθηκε για να δώσει τη θέση του σε μια γριούλα.
τι είδα; ότι σηκώθηκε ... (ειδική πρόταση ως αντικείμενο)
- Το ότι σηκώθηκε για να δώσει τη θέση του σε μια γριούλα δείχνει ότι είναι ευγενικό παιδί.
ποιο γεγονός δείχνει ότι είναι ευγενικό παιδί; } το ότι σηκώθηκε ... (πρόταση + άρθρο ως υποκείμενο)

Το άρθρο **ΤΟ μπαίνει στην αρχή μιας πρότασης και την κάνει ουσιαστικό!**

17. Συμπλήρωσε τις προτάσεις όπως σου αρέσει.

1. Το καλύτερό μου βιβλίο είναι το
2. Δε με ενδιαφέρει το ποιος
3. Εδώ που τα λέμε, το να δεν είναι και η πιο ευχάριστη δουλειά.
4. Το είναι επίδετο.
5. – Πώς κατάλαβες ότι έχει καλή καρδιά;
– Από το ότι

18. Άλλαξε τις προτάσεις.

Χρησιμοποίησε άρθρο, όπως στο παράδειγμα.

✓ Είναι πολύ καλό ότι μετάνιωσε για τα άσχημα λόγια του.

➔ Το ότι μετάνιωσε για τα άσχημα λόγια του είναι πολύ καλό.

1. Δεν είναι πάντα εύκολο να ζεις στην πόλη.

..... δεν είναι πάντα εύκολο.

2. Δε φαντάζεσαι τι έγινε τότε.

..... δεν το φαντάζεσαι.

3. Κανείς δεν ξέρει πώς έφυγε.

..... είναι άγνωστο.

4. Δεν αρκεί να πλένεις τα δόντια σου, πρέπει να τα πλένεις και σωστά.

..... δεν αρκεί, πρέπει να τα πλένεις και σωστά.

Οι προτάσεις που πήραν άρθρο και έγιναν ουσιαστικά, τώρα μπορούν να πάρουν μπροστά και μία πρόθεση, όπως κάθε ουσιαστικό:

- Προτιμώ να τρώω, παρά να μαγειρεύω.
- Προτιμώ να τρώω, από το να μαγειρεύω.
- Προτιμώ το φαγητό, από το μαγείρεμα.

19. Διάλεξε το σωστό συνδυασμό, ανάλογα με το νόημα της πρότασης.

1. Κατάλαβα πως είναι θυμωμένος δεν έβγαλε κουβέντα.

α. για το ότι

β. από το ότι

γ. στο ότι

2. Συμφωνώ είναι απαράδεκτο να πετάμε σκουπίδια στο δρόμο.

α. με το ότι

β. από το να

γ. για το ότι

3. Συμφωνώ μαζί σου η συμπεριφορά της δεν ήταν καλή.

α. στο ότι

β. για το ότι

γ. από το ότι

4. Διαφωνώ πας να της μιλήσεις, γιατί είσαι θυμωμένη και θα μιλήσεις άσχημα.

α. για να

β. με το ότι

γ. στο να

5. Θα μιλήσουμε τώρα εξαφανίστηκαν οι δεινόσαυροι.

α. για το πώς

β. με το πώς

γ. στο πώς

6. θα κάνουμε το άλλο καλοκαίρι, θα αποφασίσουμε την άνοιξη.

α. με το τι

β. για το τι

γ. στο τι

7. μην πλένει τα δόντια της τακτικά, κατάφερε να της χαλάσουν.

α. στο να

β. για το ότι

γ. με το να

8. κοιμάσαι πολύ αργά, νυστάζεις όλο το πρωί.

α. από το να

β. με το να

γ. στο ότι

20. Συμπλήρωσε τις προτάσεις όπως θέλεις.

1. Σήμερα στις εννιά
2. Την Πρωτομαγιά
3. Τα καλοκαίρια
4. Τις περασμένες μέρες
5. Τους επόμενους μήνες
6. Τα τελευταία χρόνια
7. Το 2004

21. Ο χρόνος τρελάθηκε!

Γράψε δίπλα σε κάθε απάντηση το νούμερο της ερώτησης που ταιριάζει στην απάντηση.

1. – Πότε τρως πρωινό; – Γύρω στις δέκα το βράδυ.	3
2. – Πότε έλουσες τα μαλλιά σου τελευταία φορά; – Το Σεπτέμβριο.	☐
3. – Τι ώρα κοιμάσαι; – Το πρωί βέβαια.	☐
4. – Πότε κάνεις μπάνιο στη θάλασσα; – Συνήθως τον Απρίλιο.	☐
5. – Πότε έφτιαξες τον τελευταίο σου χιονάνθρωπο; – Το 1896.	☐
6. – Πότε ανοίγουν τα σχολεία; – Νομίζω το Σάββατο.	☐
7. – Ποιο μήνα είναι το Πάσχα; – Το καλοκαίρι.	☐
8. – Πότε έγιναν οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες στην εποχή μας; – Τον περασμένο χειμώνα.	☐

ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ: Ο χρόνος με άρθρο

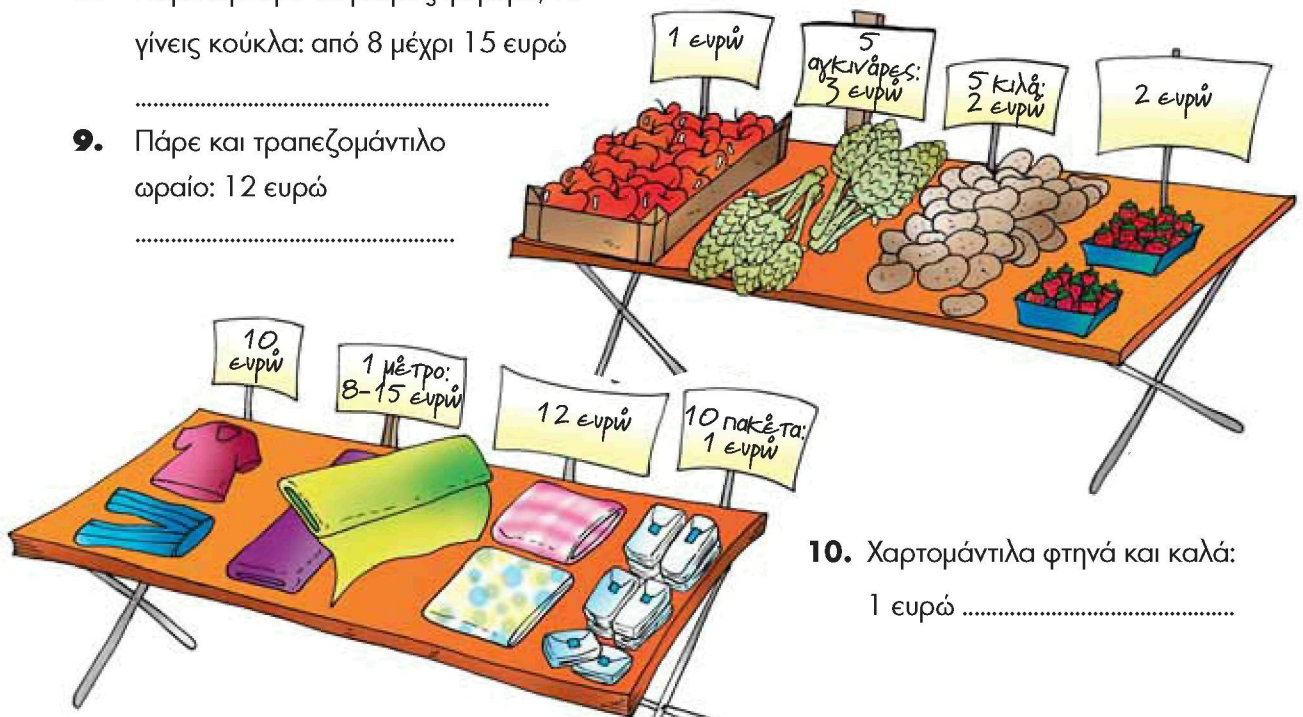
- Από το πρωί ως το βράδυ βρίσκεται μπροστά στον υπολογιστή.
- Έλα κατά το βραδάκι.
- Οι επισκέπτες έφυγαν αργά το βράδυ.
- Μόλις πέφτει το βράδυ, ξυπνούν οι κουκουβάγιες.
- Μας βρήκε το βράδυ, όταν ήμασταν ακόμη στα χωράφια.
- Η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται.
- Τον είδα τις προάλλες και δεν τον γνώρισα.
- Ο προπάππος μου γεννήθηκε στις αρχές του περασμένου αιώνα.

22. Εδώ τα καλά!!!

Η Έλλη πηγαίνει μια φορά την εβδομάδα στη λαϊκή και χαζεύει. Της αρέσει να ακούει τις φωνές των πωλητών. Γράψε τι λέει ο καθένας για το προϊόν του.

✓ Εδώ τα καλά μήλα: 1 ευρώτο κιλό!

1. Εδώ οι καλές αγκινάρες: 3 ευρώ
2. Φρέσκα στραγάλια, φιστίκια, καρύδια: 1 ευρώ
3. Φάε σαρδέλα και θα με θυμηθείς: 4 ευρώ
4. Πατάτες μπουκιά και συχώριο: 2 ευρώ
5. Εδώ οι μυρωδάτες φράουλες: 2 ευρώ
6. Εδώ τα όμορφα λουλούδια: 4 ευρώ
7. Ψωνίστε εδώ για τα παιδιά σας! Μόνο 10 ευρώ
8. Πάρε ύφασμα να ράψεις φόρεμα, να γίνεις κούκλα: από 8 μέχρι 15 ευρώ
9. Πάρε και τραπεζομάντιλο ωραίο: 12 ευρώ

10. Χαρτομάντιλα φτηνά και καλά: 1 ευρώ

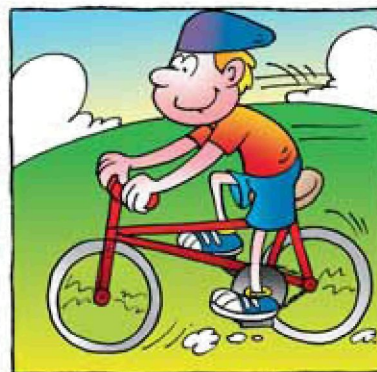
11. Εδώ το νοστιμότερο σουβλάκι: 1 ευρώ

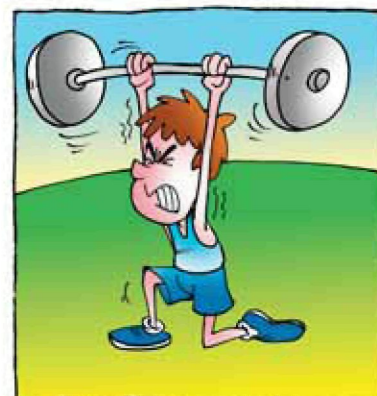
23. 45 Γιάννηδες!

Ο δήμος της περιοχής μας οργάνωσε αθλητικούς αγώνες για μαθητές. Το σχολείο μας θριάμβευσε ή, μάλλον, οι Γιάννηδες του σχολείου μας θριάμβευσαν. Γιατί, κατά σύμπτωση, οι μαθητές με τις καλύτερες επιδόσεις είχαν το όνομα Γιάννης! Μπορείς να πεις πού τα κατάφερε ο καθένας;

- ✓ Ο Γιάννης ο μπασκετμπολίστας έβαλε τα πιο πολλά καλάθια.
- 1. απέκρουσε 4 γκολ!
- 2. κόντεψε να ξεπεράσει τον Πύρρο Δήμα!
- 3. τούς άφησε όλους πίσω του.
- 4. δεν έχασαν ούτε μία φάση!
- 5. Μόνο έφτασε τελευταίος και καταϊδρωμένος.

Γιάννης ποδηλάτης

Γιάννης αρσιβαρίστας

Γιάννης δρομέας

Γιάννηδες φωτογράφοι

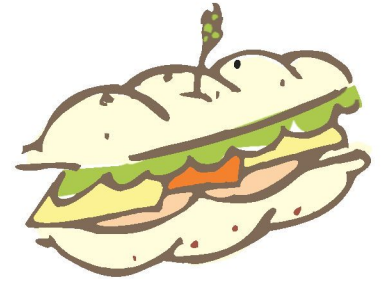

Γιάννης τερματοφύλακας

24. Αυτές οι εκφράσεις έχασαν το άρθρο τους!

Γράψε το εσύ γρήγορα, γιατί ποτέ δεν τις λέμε χωρίς το άρθρο!

1. φαγητό ώρας
2. παντελόνι μόδας
3. ραδιοφωνάκι πλάκας
4. για μάτια κόσμου
5. έφαγε ξύλο χρονιάς του
6. τον έκανε με κρεμμυδάκια
7. τον έδωσε κλότσου και μπάτσου
8. του έδωσε παπούτσια χέρι

25. Πού είναι το λάθος;

Στις προτάσεις αυτές βλέπεις φράσεις (με άρθρο) που χρησιμοποιούμε συχνά. Κάποιες τέτοιες φράσεις όμως ξέφυγαν και μπήκαν σε άλλη πρόταση. Μπορείς να τις βρεις; Σημείωσε σε κάθε κουτάκι Σ (σωστή πρόταση) ή Λ (λάθος πρόταση) και διόρθωσε τα λάθη.

1. Έχει πέσει έξω απ' τα δόντια στο διάβασμα.
2. Θύμωσε και του τα είπε με τα μούτρα.
3. Δε θα έρθει ούτε ο Βασίλης ούτε ο Νίκος στην εκδρομή. Ο ένας έσπασε το πόδι του, ο άλλος έσπασε το χέρι του!
4. Μη σε νοιάζει καθόλου τι λέει ο ένας και ο άλλος.
5. Από τη μια θέλω να του μιλήσω, από την άλλη φοβάμαι.
6. Με το ένα και με το άλλο έφτασε βράδυ και δεν είχαμε τελειώσει ακόμα.
7. Εκ των υστέρων δεν μπορώ να σας πω κάτι. Πρέπει να δούμε πώς θα πάει η θεραπεία.
8. Τα έμαθε όλα εκ των προτέρων και δεν μπορούσε να κάνει τίποτε πια.
9. Όλοι είπαν ότι για τον άλφα ή βήτα λόγο δε θα μπορέσουν να έρθουν.
10. Όταν με το καλό τελειώσεις το σχολείο, θα βρεις μια καλή δουλειά.
11. Ο Τοτός έκανε του κόσμου τις ζαβολιές και στο τέλος κοιμήθηκε στο χαλί.
12. Μμμμμ! Αυτή είναι τούρτα με το νι και με το σίγμα.
13. Το βράδυ θα σου τηλεφωνήσω και θα σου τα πω όλα με τα όλα της.
14. Πήρε τους δρόμους και έψαχνε το αγαπημένο της γατάκι.
15. Έχει ξαπλώσει στον καναπέ και κάνει τον άρρωστο.

26. Συνέχισε τώρα κι εσύ τις προτάσεις!

1. Η φίλη μου η Λένα όλο κάνει την
2. Στην εκδρομή μας είδαμε του κόσμου
3. Όταν με το καλό, θέλω να μου κάνεις μια χάρη.
4. Από τη μια προσπαδώ να, από την άλλη

5. Αν μου το πεις εκ των προτέρων, θα μπορέσω να
6. Ούτε η Λίνα ούτε η Τίνα τηλεφώνησαν. Μάλλον η μία

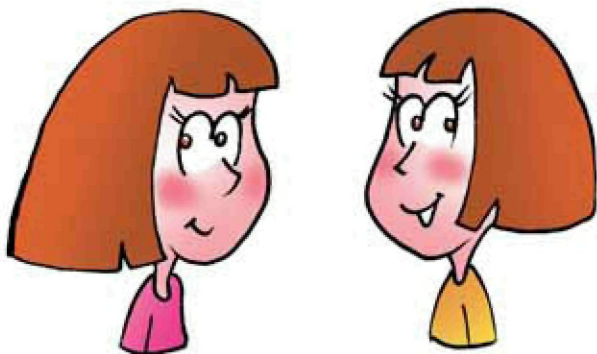
σαν, όπως + οριστικό άρθρο

27. Συμπλήρωσε τα κενά χρησιμοποιώντας τις λέξεις ΣΑΝ και ΟΠΩΣ με το οριστικό άρθρο.

Η Μαρία μιλάει για τη δίδυμη αδερφή της Ειρήνη και το πόσο... διαφέρουν!

Μπορεί να είμαστε δίδυμες αδερφές και να μοιάζουμε σε πολλά, αλλά διαφέρουμε και σε πολλά. Όλοι λένε ότι εγώ μιλάω πατέρας μου, ενώ η Ειρήνη μιλάει ακριβώς μητέρα μας και μάλιστα έχουν και την ίδια φωνή. Ως και ο μπαμπάς τις μπερδεύει στο τηλέφωνο. Από την άλλη λένε ότι εγώ χαμογελάω μητέρα μου και η Ειρήνη έχει την έκφραση του πατέρα. Ευτυχώς κανείς δεν έχει πει ότι περπατάμε

μαμά, γιατί η μαμά περπατάει γιαγιά. Και η γιαγιά –συγγνώμη, γιαγιάκα μου– περπατάει σαν πάπια. Νομίζω ότι και οι δυο μας περπατάμε πατέρα μας. Ευτυχώς, λέω εγώ! Η Ειρήνη όμως λέει πως αν περπατάει μια γυναίκα την πάπια είναι πιο κομψή! Άκου κομψές οι πάπιες!...

Οι λέξεις **ΤΟ, ΤΑ, ΤΟΥ, ΤΟΝ, ΤΟΥΣ** και **ΤΗΣ, ΤΗΝ, ΤΙΣ** μπορεί να είναι άρθρα, αλλά μπορεί να είναι και αντωνυμίες.

ΠΡΟΣΕΞΕ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΑ!

- Βλέπω τον Άγγελο και τον χαιρετώ.
- Ψάχνω τα καφέ παπούτσια μου, αλλά δεν τα βρίσκω.

↓
το άρθρο
 είναι μαζί με επίθετα και ουσιαστικά

 ↓
η προσωπική αντωνυμία
 είναι μαζί με ρήματα

Οι λέξεις **ΤΟΥ** και **ΤΗΣ** μπορεί να είναι και κτητικές αντωνυμίες:

- Η Ελένη έχασε την τσάντα της και ο Πέτρος τα γυαλιά του.
- ↓
 τη δική της τσάντα

 ↓
 τα δικά του γυαλιά
- κτητικές αντωνυμίες**

28. Άρθρο ή αντωνυμία;

Ψάξε στο κείμενο τις λέξεις **ΤΟ, ΤΑ, ΤΟΥ, ΤΟΝ, ΤΟΥΣ, ΤΗΣ, ΤΗ(Ν), ΤΙΣ** και βάλε τα άρθρα σε κόκκινους κύκλους και τις αντωνυμίες (προσωπικές ή κτητικές) σε πράσινους κύκλους.

Ξέρεις την ιστορία του Οδυσσέα; Που περιπλανήθηκε¹ είκοσι χρόνια σε όλη τη Μεσόγειο, μέχρι να γυρίσει στην πατρίδα του την Ιθάκη, στη γυναίκα του την Πηνελόπη και στο γιο του τον Τηλέμαχο; Η Οδύσσεια ήταν ένα μεγάλο ποίημα που το τραγουδούσαν οι αοιδοί, δηλαδή οι τραγουδιστές που το ήξεραν απ' έξω και γυρνούσαν από πόλη σε πόλη. Οι ακροατές συγκι-

νούσαν² με τις περιπέτειες³ και τα κατορθώματα του ήρωα και διδάσκονταν από τις αρετές του. Φαίνεται πως πρώτος αποφάσισε να το καταγράψει⁴ ο Όμηρος και από τότε το όνομά του συνδέθηκε για πάντα με την Οδύσσεια. Είναι αληθινή ιστορία; Όχι ολόκληρη, αφού μιλάει και για όντα⁵ που δεν υπήρξαν ποτέ, όπως οι Κύκλωπες και οι Σειρήνες. Όμως πολλά μέρη της βασίζονται⁶ σε ιστορικά γεγονότα.

(ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ, Ιούλιος 2001, με αλλαγές)

1. **περιπλανώμαι:** γυρίζω σε διάφορα μέρη, χωρίς να φτάνω στο σκοπό μου.
2. **συγκινούμαι:** κάτι με αγγίζει στην ψυχή, μου προκαλεί συναισθήματα.
3. **οι περιπέτειες:** γεγονότα γεμάτα δράση, κινδύνους και απρόοπτα.
4. **καταγράφω:** γράφω κάτι που μέχρι τώρα ήταν προφορικό.
5. **το ον:** πλάσμα, ζωντανός οργανισμός.
6. **βασίζομαι:** στηρίζομαι.

